

บทคัดย่อ
มหาวิทยาลัยทักษิณ

ชื่อโครงการวิจัย	การจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง Tourism Management in Papayom District, Pattalung Province.
ชื่อผู้วิจัย	1. รองศาสตราจารย์ประมาณ เทพสงเคราะห์ 2. อาจารย์สุนีย์ ถิไพบูลย์ 3. อาจารย์ศุภรัตน์ ชูเมือง 4. อาจารย์วรุฒม์ นาทิ 5. อาจารย์เพ็ญพัทธ์ จรรย์านุกูล 6. อาจารย์พีระพัฒน์ วรเนติวุฒิ
ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภท	งบประมาณรายได้ ประจำปี 2547
ระยะเวลาการทำวิจัย 1 ปี ตั้งแต่	ตุลาคม 2547 ถึง ตุลาคม 2548

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการท่องเที่ยวชุมชน และการจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชน โดยมีวิธีดำเนินการ ทั้งกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวชุมชนสำหรับศึกษา ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งกระบวนการเรียนรู้และการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวโดยการเก็บข้อมูล ตำแหน่งและรายละเอียดจากแหล่งท้องถิ่นชุมชน เพื่อจัดทำแผนที่และโปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวชุมชนแยกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว 5 ประเภท ได้ดังนี้

1.1 แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ มี 4 แห่ง ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำป่าพะยอม (เขื่อนวังเลน) เส้นทางเดินป่าเทือกเขาบรรทัด อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใสและน้ำตกหนานปลิว

1.2 แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปะ โบราณสถาน โบราณวัตถุ มี 2 แห่ง ประกอบด้วย วัดโคกคูลาน และศูนย์ปฏิบัติธรรมวัดทุ่ง

1.3 แหล่งท่องเที่ยวประเภทประเพณี-กิจกรรม มี 7 แห่ง ประกอบด้วยการแข่งขันว่า ประเพณีบุญเดือนสิบ งานสมโภชน์หลวงพ่อกิตยเนตร เทศกาลของดีป่าพะยอม ชมรมอนุรักษ์ มโนราห์ พิธีลาซังและงานของดีลานข่อย

1.4 แหล่งท่องเที่ยวประเภทวิสาหกิจชุมชน (สินค้า OTOP) มี 10 แห่ง ประกอบด้วยหัตถกรรมกะลามะพร้าว กล้วยกวนเกาะเต่า ผ้าบาติกบ้านพร้าว ดอกไม้เคลือบน้ำยาขมิ้น ผ้า บาติกเกาะเต่า ผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ไม้กวาด กล้วยแก้ว นิคมสร้างตนเองควนขนุน (สินค้า OTOP) (กลุ่มเลี้ยงผึ้ง กลุ่มทอผ้าลานข่อย กลุ่มตัดเย็บเสื้อสูท กลุ่มสุรากลั่นตราสิงห์ ลานข่อย) และกลุ่มทำไม้กวาดดอกหญ้า

1.5 แหล่งท่องเที่ยวประเภทเกษตรมี 12 แห่ง ประกอบด้วย ฟาร์มโคนม สวน ผลไม้ผสมผสานนายบัญชา ดอกพะยะ ดร.สุรศักดิ์ สวนผลไม้ผสมผสานนายปลื้ม หลานทวด่วน ฟาร์ม โรงปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำจืด คอกวัวโคขุน คอกพะยะคุณสมบูรณ์ กลุ่มเลี้ยงโค พื้นเมือง กลุ่มผสมปุ๋ยหมักชีวภาพ และโรงผลิตข้าวซ้อมมือ

2. ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว จำนวนทั้งหมด 35 แห่ง จำแนกโดยใช้เกณฑ์ประเมิน 0 - 5 คะแนน ตามดัชนี 5 ลักษณะเกี่ยวกับความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว คุณค่าแหล่งท่องเที่ยว การตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น และการจัดการ ผลการประเมิน พบว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพมากถึงมากที่สุด จำนวน 19 แหล่งเรียงตามลำดับดังนี้ ประเพณี บุญเดือนสิบ (4.40) งานสมโภชน์หลวงพ่อกิตยเนตร (วัดป่าพะยอม) (4.13) เทศกาลของดีป่า พะยอม (4.0) นิคมสร้างตนเองควนขนุน (สินค้า OTOP) (3.86) อ่างเก็บน้ำป่าพะยอม (3.73) เส้นทางเดินป่าเทือกเขาบรรทัด (3.6) ศูนย์ปฏิบัติธรรมวัดทุ่ง (3.3) พิธีลาซัง (3.3) วัดโคกคาน (3.3) ดอกไม้เคลือบน้ำยาขมิ้น (3.28) ผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ (3.28) ชมรมอนุรักษ์มโนราห์ (3.27) อ่างเก็บน้ำห้วยใส (3.27) ผ้าบาติก เกาะเต่า (3.21) โรงปุ๋ยชีวภาพ (3.21) ผ้าบาติก บ้านพร้าว (3.21) ฟาร์ม โคนม เกาะเต่า (3.21) คอกวัว โคขุน ป่าพะยอม (3.14) และ ผลิตภัณฑ์กล้วยแก้ว (3.0)

3. การเสริมสร้างความรู้ด้านการท่องเที่ยวชุมชนภายใต้ต้นทุนชุมชนที่มีอยู่ในการจัดการ เพื่อการเรียนรู้ชุมชน มีดังนี้

3.1 การจัดการท่องเที่ยวชุมชนประกอบด้วยการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยว เชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

3.2 การพัฒนาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวประกอบด้วย สร้างกลุ่มอาชีพ สร้างโครงสร้าง พื้นฐาน สร้างศูนย์จำหน่ายสินค้า การประชาสัมพันธ์ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สร้างกิจกรรมเอกลักษณ์ ทำแผนกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม

3.3 การเสริมความรู้ให้ชุมชนประกอบด้วย การบริการนักท่องเที่ยว ความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.4 การเรียนรู้จากการศึกษาเครือข่ายแหล่งชุมชนภายนอก ประกอบด้วยการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง การจัดการกลุ่มอาชีพ

4. การจัดทำโปรแกรมท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนได้จากการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 ตำบล มีดังนี้ ตำบลป่าพะยอม ได้แก่ กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำจืด คอกแพะคุณสมบัติ คอกวัวโคขุน ตำบลลานข่อย ได้แก่ น้ำตกหนานปลิว อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใส นิคมสร้างตนเองควนขนุน (สินค้า OTOP) และงานของดีลานข่อย ตำบลเกาะเต่า ได้แก่ อ่างเก็บน้ำป่าพะยอม เส้นทางเดินป่าเทือกเขาบรรทัด ฟาร์มโคนม และสวนผลไม้ ตำบลบ้านพร้าว ได้แก่ หลานทวดล่วนฟาร์ม โรงปุ๋ยชีวภาพและสวนส้มโชกุน สามารถจัดโปรแกรม กำหนดเส้นทาง 1 วัน และกำหนดเส้นทาง 2 วัน 1 คืน โดยพักค้างคืนที่อุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาเย่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยได้

Abstract

The objectives of the Effective Approach Management in Amphur Papayom, Phattalung were to study tourism potential and available resources for community tourism in order to improve knowledge regarding community tourism and organize tourism programmes suitable for the community. There are various procedures regarding the process of community participation to manage community tourism information and for studying the potential of tourism including learning processes and potential tourist site exploration including data collection regarding location and details from the community in order to make a map and establish a community tourism program. The conclusions of the research are;

1. Community tourism were divided into 5 different tourist areas;

The Eco-tourism area consisted of 4 attractions;

Papayom Water Plant (Wang Lane Dam), Bantat mountain range and forest, Huay Num Sai Water Plant and Nanplew Waterfall.

The Cultural Historical Tourist area and historical artifacts consisted of 2 attractions; Don-Klan monastery and Wat-toong dhamma retreat.

The Traditional Activities consisted of 7 attractions; Kite flying Competition, Sart Thai Festival, Monk (Thipanet) Celebration, Payayom Products Festival, Manora Preservation Club, Lasang Ceremony and Lankoi Products Festival.

The SMCE Tourist (OTOP Products) consisted of 10 attractions; Coconut shell handicraft, Koh Tao Stir Banana, Banprao batik, Latex Flowers, Koh Tao batik, natural textile, broom making, dried banana slices coated in sugar, Lankoi Community SMCE (Bee husbandry, Lankoy weave group, Tailors group, Sing-Lan-Koy Alcohol Producers) and Broom making group.

The Agro-tourism Attractions consisted of 12 sites; dairy cattle farm, Mr. Bancha's mixed fruit orchard, Dr.Surasak's goat farm, Mr.Pluem's mixed fruit orchard, Lan Tuad Luan farm, local fertilizer production factory, fresh water animal farmers, cattle farm, Mr.Somboon's goat farm, local cattle farmers, local fertilizer producers and rice factory.

2. The potential of tourist sites and the 35 tourist attractions are divided by an evaluation standard 0-5 mark followed by characteristics such as the ease of access, facilities, value of tourist sites, response of local people and management. The result of the evaluation regarding 19 attractions with the most potential are as follows; Sart Thai Festival (4.4), Monk (Thipanet) Celebration (Papayom

monastery) (4.13), Papayom products festival (4.0), OTOP center (3.86), Papayom Water Plant (3.73), Bantat mountain range and forest trek (3.6), Wat-toong dhamma retreat (3.3), Lasang ceremony (3.3), Donklan monastery (3.3), flower made by para-rubber(3.28), natural textile (3.28), Nora preservation club (3.27), Huay Num Sai Water Plant(3.27), batik textile Kok-Toa(3.21), bio-fertilizer group(3.21), batik textile Ban-Praw(3.21), dairy farming Kok-Tao(3.21), cow group Papayom(3.14) and banana products(3.0).

3. The knowledge gained about local tourism to manage local learning was as follows;

Local tourism management composes of eco-tourism, agro-tourism and culture tourism.

Development for supporting tourism composes of creating occupations, developing basic structures, building product centers, public relations, development of tourist attractions, creating unique activities and tourism development plans by stakeholders.

To build knowledge for local communities composes of service for tourists and knowledge of environment preservation.

Learning from networks outside community sources compose of developing self-sufficiency, occupational management groups.

4. Suitable tourism programmes for the community choosen by 4 local communities were as follows; Tambon Papayom - fresh water animal farmers, Mr.Somboon's goat farm, local cattle farmers; Tambon Lan-

Koy – Nanplew waterfall, Huay Num Sai Water Plant, Community SMCE and Lan-Koy product festival; Tambon Koh Tao – Papayom Water Plant, Bantat mountain range and forest trek, dairy cattle farm and fruit garden; Tambon Banprao – Lantuadluan farm, local fertilizer and Chokun orange orchard. The program can be set into 1 day or 2 days and 1 night staying at Kao Poo Kao Ya Natural Park or Thale Noi Non-Hunting Area.

